

dere og oplyst os om, hvorledes det var kommen til at erkjende, at denne Adskillelse mellem de forskjellige Arter Hartkorn, som de ved en tidligere Leilighed med Alvor havde bekæmpet, nu paa engang havde vundet en saadan Anerkjendelse. Denne Oplysning havde vi fortjent, den havde blandt Andet sparet os for den nærværende Forhandling, thi endnu indtil dette Dieblit kjende vi kun Betydningen af denne Forskjel, seet fra Udvalgets Side og med dets Fortjærlighed som Opfinder. Det er næsten altid saaledes, at, naar en Mand opfinder Noget, som er saa extraordinairt, at Ingen begriber det, saa faaer han fremfor Alle en særdeles Kjærlighed for det. Jeg har seet en Mand, som havde opfundet en Maskine, hvormed han var overbevist om, at han kunde trække et Træ op med Roden, og intet Menneſke kunde paa nogen Maade komme til at erkjende, at han var istand til at udrette det, men, jo mere de vare ham imod, jo mere de søgte at oplyse ham derom, jo mere troede han paa sin egen Maskine, og saaledes kan jeg ikke nægte, at det ogsaa forekommer mig med hele Udvalgets Forslag, som jeg iøvrigt forrige Gang allerede har udtalt mig over, idet jeg har sagt, at det er mig klart, at det er ved Ministeriets Indvirkning, at de store Godsbesiddere bleve behandlede slettere, uden at jeg dog kan see, at der er nogen reel Grund dertil, men blot fordi det har behaget Ministeriet at søge denne Afgjørelsesmaade.

Finantsministeren: Det forekommer mig, at den sidste ærede Taler paa den ene Side fandt, at Ministeriet ikke havde udtalt sig tidligt nok, og paa den anden Side fandt, at Ministeriet dog havde udtalt sig for tidligt. Jeg skal søge at imødegaae begge Betragtninger. Hvad det angaaer, at Ministeriet ikke skulde have udtalt sig tidligt nok, da troer jeg, Ministeriet netop har udtalt sig paa det Tidspunkt, hvor det var passende, og hvor Ministeriet selv skjønnede, at det kunde være tjenligt for Rigsdagen, og jeg behøver ikke at fremhæve, at Ministeriet i den Henseende troede at kunne tilstrækkeligt bedømme, naar det er hensigtsmæssigt at udtale sig. Naar den ærede Taler har undret sig over, at vi ikke strax, da denne Sag blev forelagt, begyndte med at er-

klære, at det var os ligegyldigt, hvorledes den blev afgjort, naar den kun blev afgjort, saa maa jeg dertil erindre, at, forsaavidt han støtter det paa et Udtryk af mig, at Ministeriet ikke lagde saamegen Vægt paa, hvorledes Afgjørelsesmaaden blev, naar den kun førte til Hartkornets Egnalsering, da giver mit Foredrag vist ikke Anledning til den Misforstaaelse, at det skulde i og for sig være Ministeriet ligegyldigt, hvorledes Sagen blev afgjort. Jeg maa ogsaa erindre om, at jeg mindes i alt Fald i mit tidligere Foredrag at have brugt de Udtryk: i den Forudsætning, at Afgjørelsen ikke blev saa afvigende fra Retfærdigheden og Billigheden, at Regjeringen jo kunde gaae ind derpaa; i alt Fald holder jeg mig forvisset om, at Traaden i hele mit Foredrag ikke berettiger til at antage, at det efter Ministeriets Mening skulde være ligegyldigt, hvorledes Sagen blev afgjort. Forsaavidt man kunde have ønsket, at Ministeriet skulde have udtalt sig strax ved Sagens Forelæggelse, at det betragtede Afgjørelsesmaaden som et åbent Spørgsmaal, naar kun blot Hartkornet blev ligeliggjort imod noget Bederlag, saa skal jeg for det første tillade mig at erindre, at selv det Spørgsmaal, om det er ønskeligt, at Ministeriet udtaler sig strax eller ikke, er et Spørgsmaal, som Ministeriet alene anerkjender sig selv berettiget til at bedømme, og dernæst maa jeg tillade mig at udtale, at der var aldeles ingen Grund for Ministeriet til at gjøre det. Ved Sagens første foreløbige Behandling, blev vel af Indenrigsministeren imødegaaet den Tanke, som først den Gang fremkom, og som jeg ikke mindes for at være bleven bragt for Dagen under denne Sags Behandling paa et tidligere Stadium, at der var Forskjel mellem complet og ikke complet Bøndergods. Indenrigsministeren imødegik den Anskuelse efter sin bedste Overbeviisning, og jeg behøver vel ikke at gjentage, at det viser sig, at Indenrigsministeren fastholdt denne Anskuelse, men, selv om Indenrigsministeren ikke fastholdt denne Anskuelse, selv om han sluttede sig med Hensyn til dette Spørgsmaal til sine Colleger, som nu erkjende denne Forskjel, saa troer jeg, at Indenrigsministerrn havde været lige saa berettiget dertil, som hans Colleger